

Азьмук Н.А.

доктор економічних наук, доцент,
провід. наук. співробітник
Інституту економіки промисловості НАНУ, м. Київ, Україна
професор кафедри економіки, менеджменту
та адміністрування Черкаського державного
бізнес-коледж, м. Черкаси, Україна

ЦИФРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОБОЧОЇ СИЛИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Прискорення цифровізації та глобалізації економіки трансформує ринок праці та сприяє формуванню глобального цифрового його сегменту. Генеративний штучний інтелект, цифрові рішення для децентралізованої автономної організації (DAO), технології метавесвіту зумовлюють створення нових цифрових робочих місць та формують нові вимоги до цифрового потенціалу робочої сили. За результатами досліджень, викладеними у Білої книги «Зростання глобальних цифрових робочих місць» (MEF & Capgemini, січень 2024 р.) визначено, що 218 типів робочих місць з 5400 мають потенціал для перетворення у глобальні цифрові робочі місця. Це еквівалентно 73 млн працівників з загальної кількості 820 млн працівників, репрезентованих за даними МОП. Згідно з прогнозом до 2030 р. кількість цифрових робочих місць зросте з 73 млн до 92 млн [1].

Щодо ситуації на національному ринку праці доцільно припустити, що тенденція зростання цифрових робочих місць буде посилена та прискорена деструктивним впливом війни. Останній вже призвів до звуження національного ринку праці, зокрема до зниження попиту на робочу силу через окупацію територій та руйнування виробничої інфраструктури. З іншого боку, до зниження пропозиції робочої сили через воєнну міграцію, мобілізацію, санітарні втрати.

Структурно майже 40% з цифрових працівників у світі працюють у бухгалтерській, юридичній та фінансовій сферах, натомість представники служби підтримки клієнтів, маркетингу, реклами та комунікацій, а також ІТ-фахівці складають близько 10%.[1]. Цей тренд засвідчує стрімку цифровізацію сфери послуг, що зумовлено відносною легкістю та її економічною вигідністю у короткотривалій перспективі. Водночас важливим є розуміння, що цифровізація робочих місць триватиме та сприятиме зростанню частки цифрових робочих місць, як й цифрових працівників. У структурі зайнятості України у 2023 р. найбільша частка припадає на сферу торгівлі (43,8%), інформації та комунікації (10,7%), професійну, наукову та технічну діяльність (6,6%), транспорту (6,3%), промисловості (6,1%), [2].

На окрему увагу заслуговує той факт, що частина українських вимушених воєнних емігрантів та ВПО почали, або продовжують працювати дистанційно з використанням цифрових технологій на нових місцях проживання. За таких умов, визначальним викликом для національного ринку праці, особливо в умовах кадрового голоду, є тренд формування **цифрової міграції**. Цифрова міграція надає переваги у залученні глобальних талантів до розвинутих країн через значно вищий рівень оплати праці. Натомість країни, що розвиваються та знаходяться у стані війни **НЕ є привабливими** для цифрових мігрантів. Названа ситуація обтяжується депопуляцією населення у країні. За таких несприятливих передумов для національного ринку праці, нагальним є пошук механізмів для залучення цифрових талантів у національну економіку.

Література:

1. The Rise of Global Digital Jobs. White Paper. World Economic Forum & Capgemini. 2024. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Rise_of_Global_Digital_Jobs_2024.pdf
2. Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2023 році. Державна служба статистики. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/kzp/kzp_u/arch_kzp_u.htm